

ROZZLOBENÍ MILIONÁŘI

Čeští podnikatelé zuří. A **nemůže za to krize, ale korupce**. Mafiánská chobotnice přisátá na veřejné zakázky i tvorbu zákonů ovlivňujících podnikatelské prostředí, policii i soudy, se totiž pořádně rozrostla. Je stále sebevědomější a hlavně vyžaduje větší a větší provize. Naposledy praskly nervy třetímu nejbohatšímu českému byznysmeni Andreji Babišovi.

TEXT: LEOŠ KYŠA

Začal s tím majitel Student Agency Radim Jančura. Po něm následoval držitel titulu Podnikatel roku 2008 a majitel softwarové firmy Unicorn Vladimír Kovář, pak Karel Janeček, ředitel a předseda představenstva společnosti RSJ Algorithmic Trading, věnující se burzovním obchodům. A teď Andrej Babiš, podnikatel, který patří mezi tisíc nejbohatších lidí na světě. Všichni mluví o korupci, která začíná podnikatelské prostředí v České republice přímo dusit.

Spouštěcí impuls? Prezident!

„Ta poslední kapka byl jeden nedávný rozhovor, v němž prezident Václav Klaus v podstatě popíral, že by se u nás rozrůstala korupce. To mě dopálilo, protože v posledních letech sleduji český byznys,

Andrej Babiš
Radim Jančura
Karel Janeček
Vladimír Kovář
David Ondráčka.

Tuhle partu spojuje
společný nepřítel
– nenasytá korupce,
která je vůči státní kase
stále bezohlednější.

FOTO: ARCHIV MEDIACOP

poslouchám lidi, kteří se v něm pohybují, a vidím, že to, co se tu děje, přesáhlo únosnou mez. Korupce je, bohužel, součástí ekonomiky každé země, ale tady se ve třech korupčních skupinách hromadí desítky miliard korun získaných čistě jenom korupcí při veřejných zakázkách,“ vysvětluje Andrej Babiš, proč se ve svém nedávném rozhovoru pro Hospodářské noviny rozhodl začít o tomto tématu mluvit veřejně.

Ty tři party, které nechce blíže specifikovat, nazývá „dubajská“ (čímž zřejmě naráží třeba na známého pražského podnikatele Romana Janouška a dále šefa Českých drah Petra Žaludu, šefa pražského Dopravního podniku Martina Dvořáka, spolumajitele Škody Transportation Tomáše Krška, šefa rozpočtového výboru sněmovny Pavla Suchánka (ODS) a další, kteří se počátkem ro-

ku spolu vypravili na golfový výlet do Dubaje), „toskánská“ (tedy okruh lidí z prvního mediálně známého výletu politiků a lobbistů jako Mirek Topolánek či tehdejší šéf ČEZ Martin Roman do Toskánska) a „parta z Korfu“ (zřejmě tím myslí zatím poslední mediálně známou výpravu na řecký ostrov, jíž se kromě politiků a lobbistů zúčastnil třeba starosta Prahy 10 Milan Richter (ODS), spolumajitel Penty Marek Dospiva, Roman Janoušek či Tomáš Hrdlička (ODS) a další).

Andrej Babiš je po svých slovech v tisku a televizi údajně zahlcený e-maily a telefonáty od podnikatelů, ale i třeba starostů a dalších, kteří jej povzbuzují, aby se snažil v boji proti korupci dál angažovat. Přece jenom je to třetí nejbohatší Čech, a tak všichni čekají, že zrovna on by mohl mít

Příslověčné dojně krávé toho v české ohradě už moc nezbyvá. A proti nenasatým lobbistům se stále hlasitěji ohrazují i domácí podnikatelé.

sílu něco změnit. „Není to o tom, že bych chtěl dělat nějakou revoluci, na to zrovna nemám vhodný kádrový profil. Spíš bych rád podpořil, aby se tu něco změnilo, protože tahle situace je dál neúnosná. Určitě teď budu přemýšlet, jak pomoci těm správ-

„Tady se ve třech skupinách hromadí desítky miliard získaných čistě jenom korupcí při veřejných zakázkách,“ vysvětluje Andrej Babiš.

ným lidem, kteří by s tím něco udělat mohli,“ nabízí pomocnou ruku Babiš.

Kromě podnikatelského hnutí, o jehož platformě se zatím jen spekuluje, je jednou z možností spojení se s už existujícím Nadačním fondem proti korupci, který založil Karel Janeček. Fond mimo jiné

finančně podporuje ty, kteří upozorňují na korupční chování. Angažuje se v něm například i známý český pivovarník Stanislav Bernard. Janeček by takovou podporu přivítal, stejně jako Babišova slova o korupci. „Jsem rád, že se k tomu odhodlal, a to zvlášt

poté, co prezident ve svém nedávném televizním vystoupení neuvěřitelným a nepochopitelným způsobem zlehčil a relativizoval dopady a vůbec existenci korupce u nás,“ rozčiluje se nad prezidentovými slovy Janeček.

Divoká era dálíkovská

Vystoupení úspěšných českých podnikatelů vypadá jako jasný důkaz toho, že ko-

rupce v téhle zemi už překročila hranice, které dřív byli třeba byznysmeni schopní tolerovat. Andrej Babiš se už dříve vyjádřil, že korupce tu vždy byla, ale za éry Marka Dalíka se prý k tomu přidaly tři nuly. Velmi zajímavě o vývoji české korupční chobotnice vypráví Lubomír Soudek, bývalý generální ředitel plzeňské Škodovky. V českém byznysu se pohyboval v nejvyšších manažerských pozicích ještě za socialismu a zažil i éru počátků kapitalismu u nás.

„V letech, kterým dneska říkáme divoký kapitalismus, se korupce držela docela při zemi. Ty důvody jsou jasné, on nikdo moc peněz na rozdávání neměl. Šlo o statisíce, ve velmi výjimečných případech miliony,“ vzpomíná Soudek. INSTINKTU třeba popisuje, jak se během privatizace

V 90. letech se podle manažera Lubomíra Soudka korupce ještě držela při zemi: „On nikdo moc na rozdávání neměl.“

setkal s vyšším ministerským úředníkem, který mu vysvětlil, že je tzv. pětisetřicetý úředník. Tedy, že za svůj podpis dostane nejméně půl milionu korun. Úředníci nad ním, kteří rozhodovali o největších zakázkách a privatizačních projektech, si pak říkali milionoví úředníci, protože za své rozhodnutí chtěli minimálně milion.

„Jak šla doba, narážel jsem na stále větší částky, které se po podnikatelích požadovaly. Miroslav Šlouf si kvůli tomu, aby prosadil jistou věc v parlamentu, řekl o tři miliony, které jsme tenkrát skutečně zaplatili. (Případ byl vyšetřován, ale nakonec vyšuměl do ztracena. Poznámka INSTINKT.) Měl jsem ho za člověka, který je největším lobbistou v téhle zemi, a má tudíž největší nároky. Jenže to jsem ještě netušil, co se na české podnikatele při-

řítlo s nástupem éry Marka Dalíka. Šlouf znal míru. Ti, kteří lobbují dneska, už ji nemají. Tihle lidé jsou spíš obyčejní zloději, příživníci a vyděrači než klasičtí lobbisté,“ vysvětluje Soudek a povzdechne si, že v posledních letech má vzhledem k řádění dnešních lobbistů a korupčníků tendenci se Šloufovi až omluvit za svá dřívější slova na jeho adresu. Kde jsou časy, kdy jsme se pohoršovali nad „pěti na stole v českých“?

V jakých objemech se korupce u nás může pohybovat dnes, naznačuje také server WikiLeaks, který zveřejnil americké diplomatické depeše. V nich se objevily informace, že si Marek Dalík jako spolupracovník Mirka Topolánka řekl v kauze nákupu obrněných transportérů Pandur před třemi lety o úplatek 18 milionů eur. Dlužno dodat, že navzdory pověsti tohoto muže a tomu,

co o něm naznačují diplomatické depeše, novináři či někteří podnikatelé, Dalík nebyl zatím nikdy pro korupční jednání odsouzen. Každopádně označení současného období divokého lobbismu u nás jako „dalíkovské éry“ není úplně od věci.

Jiný podnikatel, s nímž INSTINKT na toto téma hovořil, upozorňuje, že místní lobbisté zdivočeli. Problém je podle něj v tom, že česká politická scéna je rozdělená na různé frakce uvnitř jednotlivých stran a stejně tak jsou rozděleni i jednotliví lobbisté. Proto také musí firmy pro získání zakázek platit více skupinám, tedy jejich prostředníkům, a navíc nemají zaručeno, že zakázku skutečně získají. „Vytvořila se tu nepřehledná skrumáž lobbistů požadujících velké částky za veřejné zakázky, které, jakkoliv jsou předražené, se kvůli tomu

FOTO: ARCHIV MEDIACOP

přestávají vyplácet," vysvětluje podnikatel, který si neprál zveřejnit své jméno.

Podle Lubomíra Soudka je vůbec nejhorší, že podnikání postavenému na lobbismu a úplatcích začínají čeští podnikatelé přivykat. „Místo aby se snažili mít nejlepší výrobek, službu a cenu, tak se soustředí na to, mít lob-

- „Místo, aby se čeští podnikatelé snažili mít
- nejlepší výrobek, službu a cenu, soustředí se na
- zákulisní a pokoutné dojednávání obchodů.“

bistu, a na zákulisní a pokoutné dojednávání obchodů. Naprosto to deformuje celý trh. Firmy, které vykvetly na lobbingu, nejsou vůbec schopné obstát v zahraniční konkurenci. Jakmile jim vyschnou zlobbované kšefty od státu, krajů nebo měst, položí se. Tohle může jednou zatřást naší ekonomikou víc než miliardy, které zůstávají za nehty těmhle gaunerům," vysvětluje Soudek.

Jenom slova?

O vývoji korupčního prostředí u nás už mnoho let mluví i Radim Jančura, majitel agentury Student Agency, který se nyní snaží na železnici nabourat monopol Českých drah. „Podle toho, co vím od dalších podnikatelů, tak se platí čím dál víc a metody korupce jsou čím dál tím chytřejší. Problém je, že tihle lidé mají pocit absolutní beztrestnosti a dosavadní případy vyšetřování a souzení korupce jim bohužel dávají za pravdu. Už je to moc i pro silný žaludky. Zvlášť když vidíte, jak jsou tihle lidé přísáti na politiky, kteří by s tím měli něco dělat, a vy vidíte, jak jim víc záleží na vlastní nebo stranické kase než na penězích nás všech. Pokud se to může nějak změnit, tak jedině zespoda. Třeba k tomu ale vystoupe-

ní člověka, jako je Andrej Babiš, pomůže," říká INSTINKTU Radim Jančura.

Prohlášení naštvaných podnikatelů o korupci určitě přispívají k tomu, že se o problému víc mluví, a díky tomu jsou politici nuceni se řešením korupce víc zabývat. Jenže mohou mít skutečně slova

a snahy i tak významných podnikatelů, jako jsou Janeček či Babiš, reálný efekt na chování osvědčené chobotnice?

„Mám z toho rozporuplné dojmy. Na jedné straně vítám, že lidé formátu Andreje Babiše či Radima Jančury začínají mluvit o svých zkušenostech. Bohužel se přitom ale hned ukazuje obecná česká vlastnost, že často se místo toho, aby se o Babišových slovech začalo mluvit, tak se na něj některá média vrhla a začala kritizovat jeho motivace, pozadí či minulost. V českém byznysu má každý svoji minulost, a v tomto směru oceňuji, že Andrej Babiš s tím šel ven. Zároveň mám ale obavu, aby to nebylo jen další plácnutí do vody, které skončí mediálními kroky a nic z toho nebude," zamýšlí se ředitel české Transparency International David Ondráčka. Transparency International je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapovat stav korupce v ČR a aktivně přispívat k jejímu omezování.

Hlavní problém prohlášení českých podnikatelů je podle něj v tom, že nejsou konkrétní. „Mluví ve stylu: Já vám detaily říct nemůžu, ale všichni to vědí. To je něco, s čím se prakticky nesmírně těžko pracuje, tedy nebudou-li následovat další konkrétní kroky, které budou mít nějaký efekt. Pokud by nenásledovaly, tak to přispěje jenom k deziluzi veřejnosti," vysvětluje.

On sám se moc nechce pouštět do úvah, zda skutečně stouply provize, které lobbisté požadují. Podle něj je problém hlavně v tom, že u nás dochází k rozkladu státu a institucí. „Ten rozklad je cílený a záměrný a výsledek je, že veřejná správa je slabší a destabilizovaná. Úředníci nemají dostatek sebedůvěry postavit se lobbisticko-korupčním tlakům. Je to vidět na tom, že se vymýšlejí šílené projekty vytvořené jenom proto, aby v nich mizely stamiliony až miliardy korun, a nejsou pak peníze na normální poctivě připravené projekty, z nichž by mohly profitovat poctivé firmy," vysvětluje David Ondráčka. ■

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

Výroky českého prezidenta Václava Klause, ignorující české korupční prostředí, měly být poslední kapkou, kterou přetekl džbán Babišova veřejného mlčení. Budou další kritici konkrétnější?